

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 17-02-60768 דביר נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופט אמיר סלאמה

תובע ניר דביר

נגד

נתבעת איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

החלטה

האם בית משפט קונה סמכות מקומית רק משום שהתביעה הוגשה כנגד חברת ביטוח שנוהגת להוציא פוליסות באמצעות הטלפון ו/או המרשתת (האינטרנט), כאשר אין כל זיקה מהותית בין מושא התובענה לבין מחוז השיפוט בו מצוי אותו בית משפט?

זוהי השאלה העומדת ביסוד החלטה זו.

1. לפניי בקשת הנתבעת להעברת הדיון למחוז שיפוט אחר, וזאת בהתאם לסעיף 79 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.

2. עניינינו בתביעה לתשלום תגמולים מכוח פוליסת ביטוח במסגרתה ביטחה הנתבעת רכב שבבעלות התובע.

על פי הנטען בכתב התביעה, התובע, תושב אילת, העמיד את רכבו במרחק מטרים ספורים מכספומט, ובעת ששהה מחוץ לרכב לצורך משיכת כסף מהכספומט, הצליח אלמוני להיכנס לרכב, לנסוע איתו מהמקום ולגנוב אותו. התובע ביקש לחייב את הנתבעת בשיווי הרכב במועד האירוע – 85,000 ₪.

הבקשה הנוכחית

3. לטענת הנתבעת, אין לבית משפט זה סמכות מקומית לדון בתובענה. הנתבעת מפנה לכך שמדובר במקרה שהתרחש בעיר אילת, כאשר מבקש הפיצוי הוא תושב אילת, וכאשר אין

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 17-02-60768 דביר נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

- 1 לבית משפט זה כל זיקה לתובענה, ולא מתקיים אף אחד מהתנאים הקבועים בתקנה 3
2 לתקנות סדר הדיו האזרחי, מכוחם יכול בית משפט זה לקנות סמכות מקומית.
3 הנתבעת הוסיפה כי מקום מושבה (כפי שהוא רשום אצל רשם החברות) הוא פתח תקווה,
4 וכי אין לה סניפים אחרים ברחבי הארץ.
5
6 4. התובע התנגד בתגובתו לבקשה וטען, כי לבית משפט זה הסמכות לדון בתיק, שכן הנתבעת
7 מנהלת את עסקיה באמצעות הטלפון והאינטרנט, ולפיכך יש לראותה כמי שמנהלת עסקים
8 בכל הארץ. התובע הפנה למספר פסקי דין שקיבלו, לשיטתו, קו טיעון זה.
9
10 5. בתשובה לתגובה טענה הנתבעת, כי אף אם צודק התובע בטענתו, מחוז חיפה עדיין נעדר
11 סמכות מקומית לדון בתביעה, שכן פרט למקום מושבו של ב"כ התובע, אין כל זיקה למחוז
12 זה. לעומת זאת, כל הזיקות הרלוונטיות קשורות במחוז מרכז או דרום, לרבות מקום יצירת
13 ההתחייבות, אשר נעשתה בטלפון בין התובע, תושב אילת, לבין המבקשת, שכאמור מקום
14 מושבה בפתח תקווה.
15

דיון והכרעה

- 16
17
18 6. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים מצאתי כי הצדק עם הנתבעת, וכי לבית משפט זה אין
19 סמכות מקומית לדון בתובענה.
20
21 7. תקנה 3 (א) לתקנות סדר הדין האזרחי קובעת כדלקמן:
22 "תובענה שאינה כולה במקרקעין, תוגש לבית המשפט שבאזור שיפוטו מצוי אחד מאלה:
23 (1) מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע;
24 (2) מקום יצירת ההתחייבות;
25 (3) המקום שנועד, או שהיה מכוון, לקיום ההתחייבות;
26 (4) מקום המסירה של הנכס;
27 (5) מקום המעשה או המחדל שבשלו תובעים"
28
29 8. התובע אינו מצביע על זיקה כלשהי שיש בין האירוע מושא התביעה לבין מחוז השיפוט בו
30 מצוי בית משפט זה. אדרבא, מרבית הזיקות, שאם לא לומר כולן, שייכות למחוז שיפוט
31 אחר. המקרה התרחש באילת, והתביעה היא לתשלום דמי ביטוח כאשר המבוטח הוא תושב
32 העיר אילת.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 60768-02-17 דביר נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

9. "הזיקה" היחידה, לשיטת התובע, שיש למחוז שיפוט חיפה, מבוססת על טענתו לפיה הנתבעת עוסקת במכירת פוליסות ביטוח לכל רחבי הארץ באמצעות הטלפון והאינטרנט. ודוקו. התובע, שאף לא טען כי הפוליסה מושא התביעה נכרתה על סמך עסקה טלפונית או עסקת אינטרנט, כלל לא טען שהפוליסה מושא התביעה נכרתה באמצעות עסקת טלפון או עסקת אינטרנט שניתן לקשרה, בדרך זו או אחרת, למחוז השיפוט בו מצוי בית משפט זה, שכן אז ניתן היה להביא בחשבון את החלופה הקבועה בסעיף משנה (2), קרי מקום יצירת ההתחייבות.

10. החלופה היחידה, מבין אלה המנויות בתקנה 3 הנ"ל, שיכולה לבוא בחשבון, בשים לב לטיעוני התובע, היא זו הקבועה בסעיף משנה (1), קרי מקום מגוריו או עסקו של הנתבע. השאלה היא האם די בעצם העובדה שהנתבעת מנפיקה, דרך כלל, פוליסות ביטוח באמצעות שיחות טלפון או באמצעות האינטרנט, בכדי לקבוע כי מקום עסקה של הנתבעת הוא בכל מקום בארץ.

11. סבורני שהתשובה לכך היא שלילית. העובדה שגוף מסחרי נוהג לבצע עסקאות באמצעות הטלפון או האינטרנט, אינה אומרת שניתן לראות בכל סנטימטר וסנטימטר בארץ כמקום עסקו. סבורני שפרשנות שכזו חורגת מגדר הלשון של תקנה 3; מהרציונל המונח ביסוד התקנה; ואף מהגיונם של דברים. יהיה זה קשה מאוד בימינו (שאם לא לומר בלתי אפשרי), למצוא גוף (אדם או חברה) שחלק מעסקיו אינו כרוך בשימוש באינטרנט ו/או בטלפון. אם נאמץ את פרשנות התובע נמצא כי כל גוף שכזה מנהל את עסקו בכל מקום בארץ, ומשכך לכל בית משפט בארץ יש סמכות מקומית לדון בעניינו. מדובר בפרשנות מרחיקת לכת, שיכולה לרוקן, הלכה למעשה, את דיני הסמכות המקומית מכל תוכן.

12. חיזוק מסויים למסקנה הנ"ל ניתן למצוא בתקנה 3(א2) לתקנות סדר הדין האזרחי, הקובעת כדלקמן:

על אף האמור בתקנת משנה (א), תובענה בשל פרסום או סחר ברשת האינטרנט תוגש לבית המשפט שבאזור שיפוטו מצוי מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או מקום מגוריו או מקום עסקו של התובע, בלבד, ויחולו האמור בתקנת משנה (א1).

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 60768-02-17 דביר נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

- 1 עצם העובדה שמתקין התקנות מפנה, במקרה בו תובענה נוגעת לסחר ברשת האינטרנט,
2 לבדיקת מקום עסקו של הנתבע, משמעה שגם מתקין התקנות אינו רואה בביצוע עסקאות
3 באינטרנט כדבר המעיד בהכרח על מקום עסקו של הנתבע, והנחת העבודה היא שגם
4 במקרים של סחר באינטרנט עדיין יש לבדוק מהו מקום עסקו של הנתבע. משמע, בעיני
5 מתקין התקנות עצם ביצוע עסקאות באינטרנט אינו קובע את מקום עסקו של הנתבע.
6
- 7 דומה כי ה "זיקה" היחידה למחוז חיפה במקרה דנן הוא מקום מושבו של ב"כ התובע,
8 אולם תקנה 3 לתקנות אינה מונה את מקום מושבו של עורך הדין, ככזה המעניק סמכות
9 מקומית, וגם הפסיקה לא הכירה ב"זיקה" זו כמעניקה סמכות מקומית (ראו למשל ת"א
10 47988-07-11 טליה דונג נ' מיכל בבאי).
11
- 12 לא נעלמה מעיני המדיניות הנהוגה בפסיקה, ממנה עולה כי קרנם של דיני הסמכות
13 המקומית ירדה. אכן, מגמת הפסיקה היא שאין לייחס חשיבות יתר לסוגיית הסמכות
14 המקומית, בין היתר בשים לב לכך שמדינתו אינו משתרעת על שטח גדול, כך שאין חשיבות
15 מהותית לסוגיה זו (ראו למשל רע"א 6290/94 לוי נ' פולג). ברם, צמצום בחשיבות דיני
16 הסמכות המקומית לחוד, וביטולם כליל, הלכה למעשה, לחוד. דיני הסמכות המקומית
17 עדיין קיימים, ולא ניתן להתעלם מהם, בין היתר ע"י אימוץ פרשנות מרחיקת לכת אשר
18 מובילה, הלכה למעשה, לאיונם, כפי שמנסה התובע לעשות במקרה דנן.
19
- 20 אף לא נעלמו מעיני החלטות של בתי משפט בהליכים אחרים (לרבות כאלה שהתובע לא
21 הפנה אליהם), מהם עולה כי שמנהל את עסקיו באינטרנט אינו יכול לחסות מאחורי מגבלות
22 הסמכות המקומית. אכן קיימות החלטות שיפוטיות מהן משתמע כי כאשר גוף מנהל את
23 עסקיו באמצעות האינטרנט, יש לראות את מקום עסקו כמתפרש על כל מקום ממנו מגיעים
24 לקוחותיו הפוטנציאליים. ככל שידיעתי מגעת מדובר בפסיקה של בתי משפט שלום, ובכל
25 הכבוד איני יכול להצטרף לפרשנות מרחיקת לכת וגורפת שכזו. יתרה מכך, מההחלטות
26 הנ"ל עולה שגם במקרים בהם אימצו בתי המשפט הנחת עבודה מסוג זה, היתה זיקה
27 כלשהי, גם אם רופפת, בין המקרה מושא התביעה לבין מחוז השיפוט בו מצוי אותו בית
28 משפט. במקרה שלנו אין כל זיקה כאמור.
29
- 30 בסופו של יום מצויים אנו בפני מקרה בו אין כל זיקה מהותית בין המקרה מושא התביעה
31 לבין מחוז השיפוט בו מצוי בית משפט זה. בנסיבות אלה עצם העובדה שהנתבעת נוהגת,

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 60768-02-17 דביר נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

דרך כלל, להפיק פוליסות ביטוח באמצעות האינטרנט, אין בה די כדי להקנות לבית משפט זה סמכות מקומית.

סיכום

17. הואיל והתובע לא הצביע על חלופה אחת מבין אלה המנויות בתקנה 3 לתקנות, ומכיוון שהוא לא הצביע על זיקה מהותית כלשהי בין המקרה לבין מחוז השיפוט בחיפה, אני קובע כי בית משפט זה נעדר סמכות מקומית לדון בתובענה.

18. אשר למחוז השיפוט לו קנויה הסמכות המקומית במקרה דנן, באים בחשבון שני מחוזות שיפוט אפשריים - האחד היא מחוז דרום, לו נתונה, בין היתר, סמכות מקומית לאור מקום התרחשות מקרה הביטוח הנטען ולאור מקום מושבו של התובע (וראו בנדון את פסק הדין הנ"ל בעניין לוי נ' פולג); השני הוא מחוז מרכז, בשים לב למקום בו רשומה הנתבעת אצל רשם החברות (פתח-תקווה).

19. התובע לא התייחס לאפשרות לפיו עמדתו בסוגיית הסמכות המקומית לא תתקבל, ולא מסר את העדפתו באשר למחוז השיפוט אליו יש להעביר את הדיון בתובענה במקרה שכזה. הנתבעת ביקשה בפתח בקשתה להעביר את הדיון בתובענה למחוז מרכז או דרום, ואולם היא נעלה את הבקשה בעתירה להעביר את התובענה למחוז מרכז. בנסיבות העניין, ובשים לב לכלל של "לא יעבירו עוד", מצאתי לאפשר לצדדים להביע עמדתם בשאלת מחוז השיפוט אליו תועבר התובענה (ואולי אף להגיע להסכמה בנדון), בטרם מתן החלטתי לאיזה מחוז שיפוט יש להעביר את התובענה. **הצדדים יודיעו עמדתם כאמור עד ליום 19.6.17.**

המזכירות תעביר החלטה זו לצדדים ותקבע תזכורת פנימית ליום 20.6.17.

ניתנה היום, י"ח סיוון תשע"ז, 12 יוני 2017, בהעדר הצדדים.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 60768-02-17 דביר נ' איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

אמיר סלאמה, שופט